

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 11/2021-22

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 19. januára 2021 v senáte zloženom z predsedu senátu Rastislava Kaššáka a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Miloša Maďara predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou JUDr. Kristínou Joštovou, Nám. M. R. Štefánika 10, Žilina, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Žilina č. k. 14 C 5/2019-136 z 9. júla 2019 (správne z 2. júla 2019, pozn.) a rozsudkom Krajského súdu v Žiline č. k. 8 Co 196/2019-210 z 31. januára 2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutých rozhodnutí a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. apríla 2020 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), doplnená 4. mája 2020, ktorou

namietal porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) č. k. 14 C 5/2019-136 z 9. júla 2019 (správne z 2. júla 2019, pozn.) a rozsudkom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) č. k. 8 Co 196/2019-210 z 30. januára 2020 (správne z 31. januára 2020, pozn.), ktoré navrhuje zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľ sa žalobou podanou na okresnom súde domáhal na žalovanej obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaná“), zaplata sumy 8 824,71 € s príslušenstvom. Sťažovateľ svoj nárok na zaplata žalovanej istiny uplatňoval z titulu zmluvnej pokuty dohodnutej so žalovanou v čl. II bodu 5 zmluvy o budúcej kúpnej zmluve z 1. augusta 2017. Zmluvná pokuta v zmysle uvedeného ustanovenia zabezpečovala splnenie povinnosti žalovanej jednak uzavrieť v dohodnutej lehote so sťažovateľom kúpnu zmluvu, ktorej predmetom mal byť prevod vlastníckeho práva k bytu, a jednak zabezpečiť vydanie právoplatného kolaudačného rozhodnutia týkajúceho sa bytového domu do 30. apríla 2018.

3. Okresný súd rozsudkom č. k. 14 C 5/2019-136 z 2. júla 2019 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) žalobu sťažovateľa zamietol a zaviazal ho k povinnosti uhradiť žalovanej trovy konania. V dôvodoch svojho rozhodnutia najskôr poukázal na kolaudačné rozhodnutie vydané Stavebným úradom mesta Žilina z 18. januára 2018 (právoplatné 25. januára 2018) týkajúce sa bytového domu, v ktorom sa nachádzal byt sťažovateľa, a na kúpnu zmluvu z 1. marca 2018 o prevode vlastníckeho práva k bytu v prospech sťažovateľa. Nadväzne skonštatoval, že nedošlo k porušeniu povinností žalovanej uvedených v čl. II bodu 5 zmluvy o budúcej kúpnej zmluve, a preto sťažovateľovi nevznikol nárok na zmluvnú pokutu. Tvrdenia sťažovateľa, že aj po 30. apríli 2018 prebiehajú v bytovom dome rekonštrukčné búracie a stavebné práce, čo mu znemožňovalo užívať byt na plnohodnotné bývanie, vyhodnotil okresný súd z hľadiska posudzovania nároku na zmluvnú pokutu za irelevantné.

4. Proti rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie a okrem iného namietal, že kolaudačné rozhodnutie nemôže vyvolať žiadne právne účinky, pretože ide o tzv. nulitné rozhodnutie. Tvrdil, že k vydaniu kolaudačného rozhodnutia nemohlo dôjsť pre nesplnenie zákonných podmienok na jeho vydanie, a poukazoval na jeho možné antidatovanie. Okrem toho spochybňoval i správnosť procesného postupu okresného súdu, ktorý na pojednávaní nevyzval na späťvzatie žaloby podľa § 138 zákona č. 150/2016 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“) a nesúhlasil ani s výrokom o trovách konania.

5. Krajský súd rozsudkom č. k. 8 Co 196/2019-210 z 31. januára 2020 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) rozhodnutie okresného súdu potvrdil a žalovanej priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Stotožnil sa so záverom súdu prvej inštancie, že v konaní nebolo preukázané porušenie zmluvnej povinnosti zo strany žalovanej. K spochybňovaniu vecnej správnosti a naplnenia zákonných predpokladov pre vydanie kolaudačného rozhodnutia uviedol, že platí prezumpcia správnosti správneho aktu, pokiaľ nie je tento akt zákonom stanoveným postupom zmenený alebo zrušený a v zmysle § 194 ods. 2 CSP je pre súdy záväzný. Sťažovateľovi vysvetlil, že mimo rámec správneho súdnictva nie je všeobecný súd oprávnený skúmať vecnú správnosť správneho aktu; môže ho skúmať len so zreteľom na to, či ide o akt nulitný. Za taký je považovaný správny akt vydaný tzv. absolútne vecne nepríslušným správnym orgánom, z ktorého nevznikajú žiadne právne následky, pričom o takú situáciu vo veci sťažovateľa nešlo. Neuvedenie predbežného právneho posúdenia odvolací súd nepovažoval za procesný postup, ktorým by sa strane znemožňovalo uskutočňovanie jej procesného práva v takej miere, že by došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, a preto vyhodnotil krajský súd aj túto námietku ako neopodstatnenú. K rovnakému záveru dospel, aj pokiaľ išlo o trovy konania a možnú aplikáciu § 256 ods. 2 CSP, na ktorú poukazoval sťažovateľ.

6. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti najskôr zrekapituloval skutkové okolnosti veci, obsah napadnutých rozhodnutí a argumentáciu, ktorú predstrel všeobecným súdom v snahe uspieť v spore. Následne vyjadril svoj nesúhlas s právnym záverom všeobecných súdov. Zotrvával na názore, že kolaudačné rozhodnutie, ktoré mu bolo predložené až po roku od jeho právoplatnosti, vykazuje niekoľko závažných väd, najmä tú, že nebolo

zverejnené na úradnej tabuli mesta a právoplatnosť nadobudlo pred uplynutím 15-dňovej lehoty na podanie odvolania. Konaním žalovanej bolo sťažovateľovi znemožnené podať na súde žalobu o preskúmanie rozhodnutia správneho orgánu, keďže v čase údajného vydania kolaudačného rozhodnutia nebol ešte vlastníkom nehnuteľnosti, ktorej sa toto rozhodnutie týkalo. Preto sa mali všeobecné sudy vyrovnat' s argumentom o existencii takých väd kolaudačného rozhodnutia, ktoré ho robia ničotným. Všeobecné sudy sa však s touto jeho argumentáciou nevysporiadali a svoje rozhodnutie v tomto smere neodôvodnili, čím zaťažili svoje rozhodnutia vadou arbitrárnosti a ústavnej neutržateľnosti. Z dôvodu ničotnosti kolaudačného rozhodnutia žalovaná do dnešného dňa nesplnila svoju povinnosť ho zabezpečiť, a preto vzniklo sťažovateľovi právo na zaplatenie zmluvnej pokuty.

7. Porušenie práva na spravodlivý proces vidí sťažovateľ i v tom, že ho okresný súd v rozpore s § 138 CSP nevyzval na späťvzatie žaloby. V prípade vyslovenia názoru súdu o zjavnej nedôvodnosti žaloby by sťažovateľ vzal žalobu späť a pri rozhodovaní o trovách konania by okresný súd musel zohľadniť aj § 256 ods. 1 CSP *a contrario*, za použitia analógie podľa čl. 4 ods. 1 CSP. Nesplnenie povinnosti súdu podľa § 138 CSP síce nemá za následok zrušenie rozhodnutia vo veci samej, avšak má to vplyv na rozhodnutie o trovách konania, na ktorých náhradu bol sťažovateľ nespravodlivo zaviazaný. Sťažovateľ je presvedčený o tom, že pri rozhodovaní o trovách konania mali všeobecné sudy použiť § 257 CSP.

8. Na podklade uvedených skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie nálehom vyslovil porušenie jeho práv, napadnuté rozhodnutia zrušil, vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a sťažovateľovi priznal primerané finančné zadost'učinenie vo výške 5 000 € a trovy konania.

9. Sťažovateľ zároveň navrhol, aby ústavný súd v súlade s § 129 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) odložil vykonateľnosť napadnutých rozhodnutí. Tento návrh odôvodnil tým, že okresný súd

uznesením sp. zn. 14 C 5/2019 z 16. marca 2020 už rozhodol o výške trov konania, ktoré je sťažovateľ povinný zaplatiť žalovanej. Proti tomuto rozhodnutiu podal sťažnosť. Súčasne poukázal na svoju nepriaznivú majetkovú situáciu a hrozbu závažnej ujmy v tejto sfére.

II.

Relevantná právna úprava a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu

10. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

11. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

12. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda len vtedy, keď o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy.

13. Zmysel a účel princípu subsidiarity vyvoditeľný z čl. 127 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a podľa svojej povahy ani nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu vyplývajúceho z čl. 127 ods. 1 ústavy, ako aj legislatívnej konštrukcie § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde (porovnaj m. m. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 156/09, I. ÚS 480/2013).

14. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

14.1 Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07), a ich prípadné porušenie možno preskúmať spoločne.

15. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním, o postavení jeho sudcov a ich bezúhonnosť ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon o ústavnom súde.

16. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

17. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc, b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37, c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom, d) ktorý je neprípustný, e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou, f) ktorý je podaný oneskorene, g) podľa § 42 ods. 2 písm. f), g), q), r), t) alebo písm. v), ktorý je zjavne neopodstatnený.

18. Podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde je ústavná sťažnosť neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd. V zmysle § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie ústavnej sťažnosti pre jej neprípustnosť, ak sťažovateľ preukáže, že nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd, z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

III.1 K namietanému porušeniu práv sťažovateľa napadnutým rozsudkom okresného súdu

19. Pokiaľ ide o namietané porušenie práv sťažovateľa napadnutým rozsudkom okresného súdu, ústavný súd v prvom rade s poukazom na už citovaný čl. 127 ods. 1 ústavy uvádza, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne, t. j. na princípe subsidiarity.

20. Z tohto princípu vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (pozri II. ÚS 13/01, IV. ÚS 102/09).

21. Proti napadnutému rozsudku okresného súdu bol prípustný opravný prostriedok, ktorý sťažovateľ využil, a preto právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľa podľa ústavy a dohovoru mal krajský súd v rámci odvolacieho konania. Tým je zároveň v danom rozsahu vylúčená právomoc ústavného súdu. Preto

ústavný súd túto časť ústavnej sťažnosti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

III.2 K namietanému porušeniu práv sťažovateľa napadnutým rozsudkom krajského súdu

22. Podstatou ústavnej sťažnosti v tejto časti je nesúhlas sťažovateľa s napadnutým rozsudkom krajského súdu, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie okresného súdu o zamietnutí jeho žaloby. Sťažovateľ vidí zásah do svojich práv v arbitrárnom postoji krajského súdu k jeho návrhom a argumentom, ktoré predostrel v rámci odvolania. Nadväzne tvrdí, že nesprávny výsledok konania vo veci samej spôsobil i nesprávne a nespravodlivé rozhodnutie o trovách konania. Na ich zaplatenie by nebol zaviazaný v prípade, ak by všeobecné sudy postupovali procesne čistým spôsobom.

23. Keďže napadnuté rozhodnutie sa stalo právoplatným 14. februára 2020 a sťažovateľ podal svoju ústavnú sťažnosť 30. apríla 2020, teda po uplynutí lehoty na podanie ústavnej sťažnosti podľa § 124 prvej vety zákona o ústavnom súde, ústavný súd považoval za potrebné vysporiadať sa s otázkou včasnosti podania ústavnej sťažnosti. Podľa § 1 zákona č. 62/2020 Z. z. o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 a v justícii a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v znení neskorších predpisov v čase od 27. marca 2020 (dátum nadobudnutia účinnosti zákona) do 30. apríla 2020 spočívali lehoty, ustanovené právnymi predpismi v súkromnoprávných vzťahoch na uplatňovanie alebo bránenie práv na súde, uplynutím ktorých by došlo k premlčaniu alebo zániku práva. V uvedenom období teda lehoty neplynuli a od 1. mája 2020 ich plynutie pokračovalo. Z doslovného znenia uvedeného ustanovenia vyplýva, že spočívanie lehôt sa týka len ochrany práv v súkromnoprávných vzťahoch. Vychádzajúc z cieľa predmetnej právnej úpravy a celospoločenskej situácie, za ktorej boli mimoriadne opatrenia zákonodarcom prijaté, je potrebné vziať do úvahy skutočnosť, že sťažením uplatnenia ochrany svojich práv v mimoriadnej situácii sú (boli) potenciálne postihnutí aj nositelia práv vyplývajúcich z iných než súkromnoprávných vzťahov (napríklad práva, ochrana ktorých sa uplatňuje v správnom súdnictve, ale aj v súdnictve ústavnom). Ústavný súd (napr. na rozdiel

od Európskeho súdu pre ľudské práva) nemá zákonom danú možnosť sám svojím vlastným vnútorným aktom rozhodnúť o predĺžení lehoty na podanie návrhu na začatie konania pred ústavným súdom, rešpektuje však vo svojej činnosti *inter alia* princípy právneho štátu, princíp rovnosti, povinnosť ústavne konformného výkladu a aplikácie právnych noriem (čl. 152 ods. 4 ústavy), ako aj materiálny prístup k ochrane základných práv a slobôd. Preto vychádzajúc z čl. 46 ústavy s ohľadom na § 62 zákona o ústavnom súde v spojení s čl. II až IV Civilného sporového poriadku považuje spočívanie lehoty na uplatnenie práva v uvedenom období za aplikovateľné aj na posudzovanie dodržania lehoty na podanie návrhu na začatie konania pred ústavným súdom. V deň pokračovania plynutia lehoty na podanie ústavnej sťažnosti (1. mája 2020) zostávalo do jej uplynutia 19 dní. Sťažovateľ podal svoju ústavnú sťažnosť 30. apríla 2020 elektronickými prostriedkami a túto doplnil 4. mája 2020. Prejednávanú ústavnú sťažnosť preto ústavný súd považuje za podanú včas.

24. Ústavný súd preskúmal rozsudok krajského súdu z hľadiska námietok uplatnených sťažovateľom a zhrnutých v rámci bodu 6 tohto uznesenia, pričom nezistil takú skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup krajského súdu nemajúci oporu v relevantných právnych predpisoch vo väzbe na rozhodné okolnosti veci. Práve naopak, už okresný súd vo svojom rozsudku (a nadväzne na to i krajský súd) sťažovateľovi pomerne vyčerpávajúcim spôsobom vysvetlil dôvod zamietnutia jeho žaloby. Rovnako sa vysporiadal i s námietkami týkajúcimi sa údajnej ničotnosti kolaudačného rozhodnutia (body 9 a 10 rozsudku krajského súdu). Dodal, že významnou pre posúdenie dôvodnosti uplatneného nároku nie je okolnosť, keď žalovaná sťažovateľovi oznámila existenciu kolaudačného rozhodnutia (a či vôbec), pretože v zmysle zmluvy bola zmluvná pokuta viazaná na nezabezpečenie právoplatného kolaudačného rozhodnutia k dojednanému dátumu, čo žalovaná splnila. Ústavný súd sa tak vzhľadom na uvedené nedomnieva, že by bol napadnutý rozsudok krajského súdu arbitrárny, a teda, že by ho bolo možné kvalifikovať ako nezlučiteľný s označenými článkami ústavy a dohovoru, a preto bolo možné ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

25. Námiетка uvedená v bode 7 tohto uznesenia smeruje proti nesprávnemu postupu krajského súdu, ktorým malo byť sťažovateľovi znemožnené uskutočňovanie jeho procesných práv. Vychádzajúc z argumentácie sťažovateľa, bolo podľa názoru ústavného súdu namieste podať dovolanie, ktorého prípustnosť a dôvodnosť by sa opierali o § 420 písm. f) a § 431 ods. 1 CSP. Sťažovateľ otázku použitia ďalších opravných prostriedkov v rámci všeobecného súdnictva vo vzťahu k právoplatnému rozsudku krajského súdu posúdil nesprávne (v priamom rozpore s vlastnými zásadnými tézami vyslovenými v ústavnej sťažnosti) a dovolanie proti rozsudku krajského súdu (ako si to ústavný súd na okresnom súde overil) nepodal. Nevyužil teda účinný prostriedok ochrany svojich označených základných práv podľa ústavy a dohovoru. To vo svojich dôsledkoch zakladá neprípustnosť ústavnej sťažnosti podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Na tomto mieste je potrebné poukázať na to, že ak by bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku (§ 124 posledná veta zákona o ústavnom súde).

26. Nevyužitie zákonnej možnosti podať dovolanie nemožno nahrádzať ústavnou sťažnosťou podanou ústavnému súdu, ktorý môže založiť svoju právomoc na konanie o nej až vtedy, ak fyzická alebo právnická osoba nemala inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv. Takú možnosť sťažovateľ v danom prípade mal. Keďže sťažovateľ ani len netvrdil (tým menej preukazoval), že dovolanie nepodal z dôvodov hodných osobitného zreteľa, v okolnostiach jeho prípadu neprichádzal do úvahy ani prípadný postup ústavného súdu v zmysle § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

27. Na základe uvedeného ústavný súd podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť sťažovateľa pri jej predbežnom prerokovaní v tejto časti odmietol ako neprípustnú.

28. Na tomto závere nemôže nič zmeniť ani argument sťažovateľa o tom, že dovolanie podať nemohol, pretože proti rozhodnutiu o trovách konania nie je podľa jeho názoru prípustné. Je potrebné uviesť, že výrok o trovách konania je naviazaný

na výsledok sporu. Pokiaľ bol sťažovateľ presvedčený o tom, že krajský súd pri rozhodovaní vo veci samej procesne pochybil, mohol proti jeho rozsudku podať dovolanie. Iba tento mimoriadny opravný prostriedok mal potenciál zvrátiť sťažovateľovu kauzu s prípadným dopadom na rozhodnutie o trovách konania. Keďže tak sťažovateľ neurobil, ústavný súd nemôže tento stav zhojiť hypotetickou úvahou spočívajúcou v tom, že pokiaľ by okresný súd postupoval podľa § 138 CSP a vyzval ho na späťvzatie žaloby, bolo by rozhodnutie o trovách konania iné. Za tejto situácie odvíjajúcej sa od rozhodnutí všeobecných súdov, ktoré právoplatne zamietli žalobu sťažovateľa, ústavný súd považuje výrok o trovách konania zohľadňujúci výsledok sporu, t. j. procesný (ne)úspech strán sporu, za plne súladný s právnou úpravou upravujúcou problematiku trov konania. Aj z tohto pohľadu teda považuje ústavný súd napadnutý rozsudok krajského súdu za ústavne akceptovateľný.

29. Ústavný súd k námietke sťažovateľa týkajúcej sa nerealizovania výzvy podľa § 138 CSP považuje za potrebné zdôrazniť, že uvedenie zjavnej nedôvodnosti žaloby je síce konštruované ako povinnosť súdu, Civilný sporový poriadok však žiadnym spôsobom túto povinnosť nerelativizuje vhodnosťou vykonania tohto úkonu a ani z neho na druhej strane nevyplýva žiaden priamy následok nesplnenia tejto povinnosti. Ak súd bude v konaní postupovať tak, že bude konať či už o celkom alebo sčasti nedôvodnej žalobe bez toho, aby toto uviedol žalobcovi, nie je možné dospieť k záveru, že by takéto porušenie povinnosti bolo vadou konania odôvodňujúcou prípadné zrušenie rozhodnutia vo veci samej alebo uznesenia o zastavení konania. Neuvedenie predbežného právneho posúdenia nemožno považovať za procesný postup, ktorým by sa sporovej strane znemožňovalo uskutočnenie jej procesného práva v takej miere, že by došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Odvolací súd skutočnosť, že súd prvej inštancie konal o žalobe, ktorá bola od začiatku zjavne nedôvodná, a dokonca vykonal rozsiahle dokazovanie, nebude môcť vyhodnotiť ako dôvod na zrušenie rozhodnutia (bližšie pozri – Šorl, R. in Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016. s. 510 – 513.).

30. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľa vrátane jeho návrhu na odklad vykonateľnosti napadnutých rozhodnutí stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

31. Celkom na záver ako *obiter dictum* ústavný súd k bodu 9 napadnutého rozsudku krajského súdu (pozri aj bod 5 tohto uznesenia) dáva do pozornosti, že názor krajského súdu týkajúci sa preskúmavania správnych aktov súdom je správny iba čiastočne. Zákonnosť, nie vecnú správnosť, aktov orgánov verejnej správy môže preskúmať iba správny súd v správnom súdnom konaní [§ 2 a § 6 Správneho súdneho poriadku (ďalej aj „SSP“)], a to vrátane rozhodovania o nulite (ničotnosti) správneho aktu.

31.1 Právna teória považuje za ničotný správny akt (paakt), ktorý trpí vadami takej intenzity, že už vôbec nemožno o správnom akte hovoriť. Typicky sú takými vadami neexistencia zákonného podkladu pre rozhodnutie, nedostatok právomoci, najťažšie vady príslušnosti, absolútny nedostatok formy, absolútny omyl v osobe adresáta, neexistencia skutkového základu spôsobujúca bezobsažnosť, požiadavka trestného plnenia, požiadavka plnenia fakticky nemožného, neurčitosť, nezmyselnosť či neexistencia vôle. Ničotnosť nemožno zhojiť ani uplynutím času. Ničotný akt nikoho nezaväzuje a nikto nie je povinný ho rešpektovať, pretože mu nesvedčí prezumpcia správnosti (pozri *Staša, J. in Hendrych, D. a kol. Správni právo. Obecná časť. 5. vydání. C. H. Beck : Praha, 2003. s. 136 – 141.*).

31.2 V slovenskom právnom poriadku legálna definícia nulitného rozhodnutia absentuje (okrem § 64 zákona č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „daňový poriadok“). Vzhľadom na to, že zákonodarca nulitu (neexistenciu) aktu výslovne neupravuje (s výnimkou § 64 daňového poriadku), znamená to, že výrokom správneho súdu nemožno len autoritatívne deklarovat', že paakt nemá žiadne následky. Pretože nulitný akt sa na prvý pohľad javí ako perfektný a sú z neho autorom vyvodzované právne následky mocensky presadzované, je potrebné vychádzať z toho, že aj takéto akty je potrebné správnym súdom odstrániť. Nulita správneho aktu je sama osebe dôvodom pre jeho zrušenie správnym súdom bez ohľadu na to, či žalobca túto skutočnosť namieta alebo žiada o zrušenie rozhodnutia z iných dôvodov. Správny súd

však ničotnosť rozhodnutia nevyslovuje, ale s ohľadom na právnu istotu a nedostatočnú právnu úpravu rozhoduje o jeho zrušení [§ 19 ods. 1 písm. b) SSP], i keď nulita správneho aktu v podstate znamená neexistenciu rozhodnutia alebo opatrenia a prihliada sa k nej *ex offo*; správny súd v týchto prípadoch nie je viazaný rozsahom a dôvodmi žaloby [§ 134 ods. 2 písm. a) a b) SSP]. Z uvedeného tak je zrejmé, že ani nulitný správny akt nie je možné preskúmať mimo rámec správneho súdnictva (bližšie k tomu aj *Baricová, J., Fečík, M., Števček, M., Filová, A. a kol. Správny súdny poriadok. Komentár. Bratislava : C. H. Beck, 2018. s. 942 – 944.*).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. januára 2021

Rastislav Kaššák
predseda senátu